

людьми тощо. Роль спеціаліста в такому виді взаємодії полягає у повній фіксації обставин кримінального правопорушення.

Від якості та своєчасної взаємодії експертів Міністерства внутрішніх справ України зі співробітниками Державної прикордонної служби України залежить подальше успішне виявлення та розслідування кримінальних правопорушень. Оскільки, саме за матеріалами перевірки паспортних документів працівниками органів охорони державного кордону під час його перетину призначається технічна експертиза зазначених документів. Отже, взаємодія експертів з органами Державної прикордонної служби України є важливим напрямом у боротьбі зі злочинністю, пов'язаною з підrobкою документів, що посвідчують особу при перетині державного кордону України.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОТИДІЇ ОРГАНІЗОВАНИХ ЗЛОЧИННИХ ФОРМУВАНЬ У МІСЦЯХ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ

Гура О.А., старший помічник першого заступника Генерального прокурора України

В науковій літературі під процесом протидії організованих злочинних формувань у ході боротьби зі злочинністю розуміють комплекс різноманітних прийомів, хитрощів і форм обману, що перешкоджають ефективному запобіганню, виявленню, розкриттю, розслідуванню і судовому розгляду вчинених ними злочинів і їх блокуванню, нейтралізації тощо (К. К. Горяїнов, В. С. Овчинський, Г. К. Синілов). Проте, враховуючи як особливості кримінально-виконавчих відносин, так і особливості внутрішньої та зовнішньої протидії дізнанню в УВП і СІЗО, зміст протидії організованих злочинних формувань у місцях позбавлення волі також має свої особливості.

У зв'язку з цим, як зауважили І. Г. Богатирьов, О. М. Джужа, М. П. Ільтяй, з огляду на особливості злочинності в установах виконання покарань, законспірований характер багатьох проявів діяльності Департамент України з питань виконання покарань, як центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом, змушений використовувати у боротьбі з цим явищем як гласні, так і негласні засоби».

Результати даного дослідження показують, що зазначена форма протидії у місцях позбавлення волі уповільнює, а подекуди, і призупиняє процес розкриття і розслідування злочинів. Мета такої протидії, як встановлено Г. М. Бірюковим, – послабити або нейтралізувати діяльність органів дізнання та досудового слідства, забезпечити безпеку, самозбереження, виживання і перевагу організованих злочинних формувань у протизазі з правоохоронними органами (у даному випадку – протидія діяльності адміністрації УВП і СІЗО).

Однією з детермінант, що сприяє організованим злочинним групам у місцях позбавлення волі протидіяти розслідуванню злочинів, вчинених засудженими, є наявність протиріч і нерегульованих питань, у першу чергу, нормами кримінально-виконавчого права і ОРД, у сфері виконання та відбування покарання у виді позбавлення волі. Разом з тим, протидія, будучи досить різноманітною по своїй соціальній природі, не може знаходитись поза залежності від характеру злочинних діянь, стадій їх вчинення і розкриття злочинів у місцях позбавлення волі. При цьому прийняття рішення при вчиненні злочинів у певній мірі залежить від об'єму таємно зібраної злочинцями інформації, її якісної характеристики, що підтверджує можливість успіху при вчиненні злочину та виключає випадки виявлення винних у його вчиненні осіб. Саме таємність інформаційної діяльності, як обгрунтовано встановлено В. А. Некрасовим, створює проблеми щодо негласного проникнення у злочинне середовище.

Як свідчить практика, протидія дізнанню та досудовому слідству в місцях позбавлення волі на першочергових стадіях з боку організованих злочинних формувань полягає у приховуванні злочинної діяльності та активному впливі на хід розслідування кримінальної справи з метою заведення її у глухий кут або в напрямку, що влаштовує лідерів злочинного середовища.